

DZIAŁ VI

RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane zawarte w tabl. 1 i 2 opracowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 przeprowadzonego w okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca 2011 r. według stanu w dniu 31 marca 2011 r. Podstawę prawną NSP 2011 stanowiły Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r. (Dz. U. z 26 marca 2010 r. Nr 47, poz. 277) wraz z aktami wykonawczymi do ustawy oraz rozporządzenie (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 763/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań (Dz. U. UE L 218 z dnia 13.08.2008 r.).

Spis ludności 2011 obejmował osoby stale zamieszkałe na obszarze Polski, bez względu na fakt, czy te osoby przebywały w kraju w czasie spisu czy też były za granicą oraz osoby przebywające czasowo.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywne zawodowo (pracujących i bezrobotnych) oraz biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

- 1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:
 - wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
 - formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące. Ponadto pomagający członkowie rodziny, którzy nie wykonywali pracy w badanym tygodniu według NSP 2011 nie byli zaliczani do osób pracujących;
- 2) za **bezrobotne** uznaje się osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
 - w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
 - w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni

CHAPTER VI

LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. Data in tables 1 and 2 were compiled on the basis of the Population and Housing Census 2011 carried out in the period between 1 April and 30 June 2011 according to the state on March 31, 2011. The legal bases for the Population and Housing Census 2011 constituted the Act of 4 March 2010 on Population and Housing Census in 2011 (Journal of Laws of 26 March 2010 No. 47, item 277) with its executive legislative provisions and the Regulation (EC) of the European Parliament and Council No. 763/2008 of 9 July 2008 on the censuses of population and housing (Official Journal of the European Union L 218 of 13 August 2008).

The Census 2011 included persons permanently residing in the Polish territory, regardless whether they stayed in the country during the census or were abroad, and temporary residents.

2. The main criterion for dividing the population into economically active (employed and unemployed) and the inactive is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

- 1) **employed persons** are persons who during the reference week:
 - performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or a family-owned business outside agriculture,
 - formally had a job, but did not perform it (e.g. due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather) if the break in employment did not exceed 3 months. Moreover, according to the Census 2011, contributing family members who did not perform work during the reference week were not counted among the employed;
- 2) **unemployed persons** are persons aged 15–74, who simultaneously fulfilled three conditions:
 - within the reference week were not employed,
 - within a 4-week period (the last week be-

tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,

- były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono również osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdań wczułości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni użytków rolnych do 1 ha i powyżej 1 ha) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych, z pewnymi wyłączeniami w latach 2002-2009; patrz ust. 5 na str.141,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);

ing the reference week) actively sought work,

- were available for work within a 2-week period following the reference week.

The unemployed also include persons who found work and were waiting to begin it within a 3-month period and were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed

The **activity rate** is calculated as the share of economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **employment rate** is calculated as the share of employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **unemployment rate** calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture).

2. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), i.e., working on private farms (with area up to 1 ha and more than 1 ha of agricultural land) as well as individual owners of livestock who do not possess agricultural land, with some exceptions in 2002-2009, see item 5 on page 141,
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g., persons practicing learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);

- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII w latach 2002-2009 wyznaczano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz w 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2002-2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby;
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1,0 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

Dane o pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie od 2010 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnionych według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełno-

- 5) *members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives and co-operatives established on their basis agricultural farmers' co-operatives);*
- 6) *clergy fulfilling priestly obligations.*

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employment as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

5. Data concerning employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII in 2002-2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002 as well as in 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) in 2002-2009 the following employed persons are not included:
 - a) on farms with the area of more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs;
 - b) on farms with the area of up to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;
- 2) since 2010 the whole number of employed persons on those farms are included independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including those producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

Data regarding employed persons on private farms in agriculture since 2010 are not strictly comparable to those for previous year.

6. Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:

- 1) **the employment as of 31 XII** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employ-

zatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;

- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Do **osób wykonujących pracę nakładczą** zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

8. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

9. Dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

10. Dane grupowane według sekcji opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika, natomiast w pozostałych tablicach – według siedziby zarządu jednostki.

11. Informacje zawarte w tabl. 4-9 obejmują podmioty gospodarcze o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Dane nie obejmują podmiotów sporządzających sprawozdania z działalności: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego.

12. Informacje o ruchu zatrudnionych (od 2009 r.) dotyczą pełnozatrudnionych łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy łącznie ze zwolnieniami grupowymi, osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także — ze względów ewidencyjnych — osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. bezpłatnych (lub liczby zwolnień po-

ees in the main job without converting them into full-time paid employees;

- 2) **the average paid employment** — full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. **Outworkers** are persons who are bound by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity providing the work and which is performed outside its facilities.

8. **Agents** are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.

9. Data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

10. Data grouped according to sections were compiled using the **enterprise method**.

In table 3 data are presented by actual (permanent) workplace of employed person, however in other tables – by seat of management of unit.

11. Information included in tables 4-9 covers economic entities employing over 9 persons. Data do not include entities reporting activity of foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government.

12. Information regarding labour turnover (since 2009) concerns full-time paid employees including seasonal and temporary employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes — persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid leaves and rehabilitation.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care vacations and until 2008 from unpaid leaves (or the number of terminations less the number of per-

mniejszej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. bezpłatne) w badanym okresie do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedniego.

Do **korzystających z urlopów wychowawczych** zalicza się osoby (matki oraz inne osoby uprawnione do sprawowania opieki nad dzieckiem), którym zakład pracy udzielił urlopu.

13. Dane o absolwentach podejmujących pierwszą pracę dotyczą pełnozatrudnionych (do 2008 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo).

14. Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

15. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstających.

sons granted child-care unpaid vacations and until 2008 unpaid leaves) during a survey period to the number of full-time paid employees on a given day as of 31 XII the previous year.

Persons taking child-care leave include persons (mothers as well as other persons authorized to care for the child), to whom a workplace has granted a leave.

13. Data regarding school leavers starting work for the first time concern full-time paid employees (until 2008 excluding seasonal and temporary employees).

14. Job vacancy comprise jobs created due to labour turnover or newly established ones, for which the following three criteria were simultaneously met:

- 1) they were actually free to take on the reporting day,
- 2) the employer made attempts to find persons willing to take a job,
- 3) in case of finding adequate persons, the employer would be ready to employ them immediately.

15. Newly created jobs are jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Bezrobocie

1. Dane o bezrobotnych zarejestrowanych obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późniejszymi zmianami) określone są jako bezrobotne. Do 31 V 2004 r. obowiązywała ustawa z 14 XII 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (jednolity tekst Dz. U. 2003 Nr 58, poz. 514, z późniejszymi zmianami).

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeżeli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

- 1) ukończyła 18 lat;

Unemployment

1. Data regarding registered unemployed persons include persons who, in accordance with the Law dated 20th of April 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, (Journal of Laws No. 99, item 1001, with later amendments) are classified as unemployed. Until 31st of May 2004 the obligatory was the Law dated 14th of December 1994 on Employment and Combating Unemployment (uniform text Journal of Laws 2003 No. 58, item 514, with later amendments).

An **unemployed person** is understood as a person not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, if he/she fulfilled, among others, the following conditions:

- 1) is aged 18 or more;

- 2) kobieta nie ukończyła 60 lat, a mężczyzna – 65 lat;
- 3) nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty rodzinnej, renty szkoleniowej, renty socjalnej, nie pobiera: zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przed-emerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub wychowawczego;
- 4) nie jest właścicielem lub posiadaczem (samodzielnym lub zależnym) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych;
- 5) nie podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe;
- 6) nie posiada wpisu do ewidencji działalności gospodarczej lub nie podlega – na podstawie odrębnych przepisów – obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników;
- 7) nie jest tymczasowo aresztowana lub nie odbywa kary pozbawienia wolności;
- 8) nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
- 9) nie pobiera, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zasiłku stałego;
- 10) nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego;
- 11) nie pobiera po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

2. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia rejestrowanego podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych dla 2000 r. – na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 1996, dla lat 2005 i 2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. – na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. Dane od 2010 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

3. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pra-

- 2) *is aged less than 60 (for women) or less than 65 (for men);*
- 3) *did not acquire the right to retirement pay or pension resulting from an inability to work, dss not receive: a pre-retirement benefit, a pre-retirement allowance, a rehabilitation benefit, an sick, maternity or child-care benefit;*
- 4) *is not the owner or holder (sole or dependent) of agricultural real estate with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha;*
- 5) *is not subject to retirement and pension insurance from full-time work due to being a spouse or a member of an agricultural household with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha;*
- 6) *is not entered in the register rolls of economic activity or is not subject, on the basis of separate regulations, to compulsory social security or retirement provision, excluding social insurance of farmers;*
- 7) *is not temporarily under arrest or is not serving a prison sentence;*
- 8) *does not receive monthly income of the amount exceeding half of minimal remuneration for work, excluding income generated from interest or other income generated from money gathered on bank accounts;*
- 9) *does not receive, on the basis of the regulations concerning social welfare, a permanent social benefit;*
- 10) *does not receive on the basis of regulations concerning family allowances, nursing allowance;*
- 11) *does not receive, training allowance after the termination of employment.*

2. The registered unemployment rate is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

The registered unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as part of the economically active civilian population) estimated for 2000 – on the basis of the results of the Agricultural Census 1996, for 2005, and 2009 – Population and Housing Census 2002 as well as Agricultural Census 2002 and since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010. Data since 2010 are not strictly comparable to those for previous years.

3. Information concerning Labour Fund expenditures are given according to Law dated 20th of June 2004, on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1st of June 2004 (Journal of Laws No. 99, item 1001,

cy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1001, z późniejszymi zmianami). Zasiłki i świadczenia przedemerytalne od 1 VIII 2004 r. finansowane są z budżetu państwa (na mocy ustawy z dnia 30 IV 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych – Dz. U. Nr 120, poz. 1252); do 31 VII 2004 r. finansowane były ze środków Funduszu Pracy.

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane opracowano na podstawie statystycznych kart wypadków przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za **wypadek przy pracy** uważa się również nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć,

with later amendments). Pre-retirement benefits and allowances since 1st of July 2004 are financed from Social Insurance Fund state budget (on the basis on the Law dated 30th of April 2004 on pre-retirement benefits – Journal of Laws No. 120, item 1252); until 31st of July 2004 were financed from the Labour Fund means.

Work conditions

1. Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

Accident at work is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
- 2) when the employee remains at the disposal of the employers on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- 1) during a business trip;
- 2) during a training within the scope of common self-defense;
- 3) at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which

które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

2. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

3. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

4. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m. in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika).

happened within the term of accident insurance during:

- 1) *practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;*
- 2) *performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;*
- 3) *carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;*
- 4) *serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;*
- 5) *stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;*
- 6) *performance of work, by members of agricultural producers' co-operatives, agricultural farmers' co-operatives and by other persons treated equally to members of co-operatives, for the benefit of these co-operatives;*
- 7) *performance or co-operation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;*
- 8) *performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or co-operation at conducting them;*
- 9) *performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;*
- 10) *serving supplementary forms of military service;*
- 11) *education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.*

2. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

3. A fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

4. Accidents at work are classified, i.a., according to the **events** which cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material factors, or-

Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy pogrupowano od 2005 r. zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących, obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, bez przeliczania niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych.

5. Informacje o zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; dane:

- 1) obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej oraz pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);
- 2) dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwiłk-

organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact — mode of injury 2005 are grouping according to the EUROSTAT recommendation.

The accident ratio is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the reference year and from the reference year, without converting part-time paid employees into full-time paid employees.

5. Information regarding persons working in hazardous conditions i.e., with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports. Data concern persons:

- 1) employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope rental and leasing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope human health activities); other service activities (in the scope repair of computers and personal and household goods);
- 2) exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climates, etc.), strenuous

niające, hałas, wibracja, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

- 3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

6. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

7. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

8. Szczegółowe objaśnienia i informacje z zakresu warunków pracy zawierają publikacje GUS z serii „Informacje i opracowania statystyczne” — „Wypadki przy pracy” oraz „Warunki pracy”.

work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.

- 3) *the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.*

6. Evaluation of occupational risk is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence or health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.

7. A disease is deemed an **occupational disease** if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.

8. Detailed explanations and information concerning work conditions are contained in CSO's publications from series "Statistical information and report" — "Accidents at Work" and "Working Conditions".

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1 (73). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ
WEDŁUG WIEKU NA PODSTAWIE SPISU W 2011 R.**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE ON THE
BASIS OF CENSUS IN 2011

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Popula- tion	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawo- dowo Economically inactive persons	Nieusta- lony sta- tus na ryнку pracy Unknown status on the labour market	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej Activity rate	Wskaźnik zatrudnie- nia Em- ployment rate	Stopa bezrobo- cia Unem- ployment rate
		ogółem total	pracu- jący employed	bezro- botni ^a unem- ployed ^a					
		w tys. in thous.				w % in %			
O G Ó Ł E M TOTAL	1784,0	830,0	681,2	148,8	815,5	138,6	50,4	41,4	17,9
miasta urban areas	754,5	362,7	303,4	59,4	322,4	69,4	52,9	44,3	16,4
wieś..... rural areas	1029,5	467,2	377,8	89,4	493,0	69,2	48,7	39,3	19,1
w tym w wieku pro- dukcyjnym ^b of which of working age ^b	1358,9	816,7	668,3	148,4	415,8	126,4	66,3	54,2	18,2
15–24 lata	318,1	94,1	56,5	37,6	202,3	21,6	24,1	19,1	40,0
25–34	351,6	243,2	198,3	44,9	55,5	52,9	81,4	66,4	18,5
35–44	288,3	212,7	181,8	30,9	47,0	28,6	81,9	70,0	14,5
45–54	290,0	197,4	170,7	26,7	75,0	17,6	72,5	62,7	13,5
55–64	256,4	75,1	66,6	8,5	170,1	11,2	30,6	27,2	11,3
65 lat i więcej and more	279,7	7,5	7,4	0,1	265,6	6,6	2,7	2,7	1,9
Mężczyźni Men	865,1	464,9	387,5	77,4	333,9	66,2	58,2	48,5	16,6
w tym w wieku pro- dukcyjnym ^b of which of working age ^b	714,5	459,8	382,5	77,3	192,4	62,3	70,5	58,7	16,8
15–24 lata	162,6	55,6	35,0	20,6	96,9	10,1	36,5	23,0	37,1
25–34	179,7	136,0	113,6	22,5	18,4	25,2	88,1	73,5	16,5
35–44	146,6	114,5	99,7	14,8	18,0	14,1	86,5	75,3	12,9
45–54	146,0	105,7	92,1	13,6	31,4	9,0	77,1	67,2	12,9
55–64	122,5	48,4	42,6	5,8	68,6	5,6	41,4	36,4	12,1
65 lat i więcej and more	107,7	4,6	4,5	0,1	100,7	2,3	4,4	4,3	1,7
Kobiety Women	918,9	365,1	293,7	71,4	481,5	72,3	43,1	34,7	19,6
w tym w wieku pro- dukcyjnym ^b of which of working age ^b	644,5	356,9	285,8	71,1	223,4	64,1	61,5	49,2	19,9
15–24 lata	155,5	38,5	21,5	17,0	105,4	11,6	26,7	14,9	44,2
25–34	171,9	107,1	84,7	22,4	37,0	27,7	74,3	58,8	20,9
35–44	141,7	98,2	82,0	16,1	29,0	14,5	77,2	64,5	16,4
45–54	143,9	91,7	78,6	13,1	43,6	8,6	67,8	58,1	14,3
55–64	133,9	26,7	24,0	2,7	101,6	5,6	20,8	18,7	10,0
65 lat i więcej and more	172,0	2,9	2,8	0,1	164,8	4,3	1,7	1,7	2,2

^a Osoby w wieku 15–74 lata. ^b mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.

^a Persons aged 15–74. ^b Men aged 18–64, women aged 18–59.

TABL. 2 (74). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA NA PODSTAWIE SPISU W 2011 R.**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY EDUCATIONAL LEVEL ON THE BASIS OF CENSUS IN 2011

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność <i>Popula- tion</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawo- dowo <i>Economi- cally inactive persons</i>	Nieusta- lony sta- tus na rynku pracy <i>Unknown status on the labour market</i>	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej <i>Activity rate</i>	Wskaźnik zatrudnie- nia <i>Em- ployment rate</i>	Stopa bezrobo- cia <i>Unem- ployment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracu- jący em- ployed	bezro- botni ^a <i>unem- ployed ^a</i>					
			w tys.	<i>in thous.</i>				w %	<i>in %</i>
OGÓŁEM	1784,0	830,0	681,2	148,8	815,5	138,6	50,4	41,4	17,9
TOTAL									
wykształcenie: education:									
Wyższe	265,9	207,8	187,1	20,7	58,0	0,0	78,2	70,4	10,0
Tertiary									
Policealne i średnie zawo- dowe	360,5	232,4	193,2	39,2	128,1	0,0	64,5	53,6	16,9
Post-secondary and vocational secondary									
Średnie ogólnokształcące General vocational	195,1	91,1	70,8	20,4	103,9	0,0	46,7	36,3	22,4
Zasadnicze zawodowe	398,8	239,3	189,0	50,3	159,4	0,0	60,0	47,4	21,0
Basic vocational									
Gimnazjalne i podstawo- we ukończone ^b	424,9	59,2	41,0	18,1	365,7	0,0	13,9	9,7	30,6
Lower secondary and completed primary ^b									
Nieustalony poziom wy- kształcenia	138,9	0,2	0,1	0,1	0,3	138,5	37,3	23,0	38,4
Unknown education level									
Mężczyźni	865,1	464,9	387,5	77,4	333,9	66,2	58,2	48,5	16,6
Men									
Wyższe	109,6	87,7	80,4	7,3	21,9	0,0	80,1	73,4	8,3
Tertiary									
Policealne i średnie zawo- dowe	178,7	130,1	110,8	19,2	48,7	0,0	72,8	62,0	14,8
Post-secondary and vocational secondary									
Średnie ogólnokształcące General vocational	69,9	39,7	32,0	7,7	30,2	0,0	56,8	45,8	19,5
Zasadnicze zawodowe	249,4	167,8	136,6	31,2	81,6	0,0	67,3	54,7	18,6
Basic vocational									
Gimnazjalne i podstawo- we ukończone ^b	191,0	39,6	27,7	11,9	151,5	0,0	20,7	14,5	30
Lower secondary and completed primary ^b									
Nieustalony poziom wy- kształcenia	66,4	0,1	0,0	0,0	0,1	66,2	36,2	26,3	27,4
Unknown education level									
Kobiety	918,9	365,1	293,7	71,4	481,5	72,3	43,1	34,7	19,6
Women									
Wyższe	156,3	120,1	106,6	13,5	36,2	0,0	76,8	68,2	11,2
Tertiary									
Policealne i średnie zawo- dowe	181,8	102,3	82,4	19,9	79,4	0,0	56,3	45,3	19,5
Post-secondary and vocational secondary									
Średnie ogólnokształcące General vocational	125,1	51,4	38,8	12,6	73,7	0,0	41,1	31,0	24,6
Zasadnicze zawodowe	149,3	71,5	52,5	19,1	77,8	0,0	47,9	35,1	26,6
Basic vocational									
Gimnazjalne i podstawo- we ukończone ^b	233,8	19,6	13,4	6,2	214,2	-	8,4	5,7	31,8
Lower secondary and completed primary ^b									
Nieustalony poziom wy- kształcenia	72,5	0,1	0,1	0,0	0,2	72,3	38,1	20,6	46,0
Unknown education level									

^a Osoby w wieku 15—74 lata. ^b Łącznie z osobami bez wykształcenia szkolnego.

^a Persons aged 15—74. ^b Including persons without school education.

Pracujący Employment

TABL. 3 (75). **PRACUJĄCY^a**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2011			
		ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector	z ogółem kobiety of total women
O G Ó Ł E M TOTAL	781765	794727	163018	631709	375646
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	259524	259764	2065	257699	136851
Przemysł	152750	152274	17386	134888	40436
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie..... <i>mining and quarrying</i>	4308	4237	2604	1633	573
przetwórstwo przemysłowe	135501	135059	6027	129032	37419
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	6230	6146	3379	2767	1020
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpada- mi; rekultywacja ^Δ	6711	6832	5376	1456	1424
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
Budownictwo.....	38985	44470	1999	42471	4065
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	96589	99751	291	99460	52291
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	28414	29437	12056	17381	6085
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	8091	8867	790	8077	5936
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	7589	7381	206	7175	2396
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	9611	9691	1167	8524	6866
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5938	6063	1384	4679	2991
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	13028	14284	2648	11636	6706
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	15045	15246	754	14492	5832
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obo- wiązkowe zabezpieczenia społeczne	31446	31008	30914	94	18431
<i>Public administration and defence; compulsory so- cial security</i>					
Edukacja	57511	57260	53473	3787	43725
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	42391	43237	32382	10855	34374
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekrea- cją	6509	7114	5494	1620	4184
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa.....	8344	8880	9	8871	4477
<i>Other service activities</i>					

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Rynek pracy. Pracujący”, ust. 2 i 5; według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

^a See general notes to chapter „Labour market. Employment”, items 2 and 5; by actual workplace and kind of activity.

TABL. 4 (76). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		zatrudnieni na podsta- wie sto- sunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	osoby wykonujące pracę na- kładczą outworkers	agenci agents	właściciele, współwłaści- ciele i bezpłat- nie pomaga- jący członko- wie rodzin owners, co- owners in- cluding con- tributing family workers
OGÓŁEM 2005	353797	349476	202	466	3255
TOTAL 2010	376854	372486	152	340	3501
..... 2011	378022	373527	128	390	3575
sektor publiczny..... public sector	145922	145922	-	-	-
sektor prywatny..... private sector	232100	227605	128	390	3575
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. ... Agriculture, forestry and fishing	3809	3326	-	-	130
Przemysł..... Industry	124139	122855	122	-	1162
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	1836	1823	-	-	13
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	112345	111093	121	-	1131
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	3701	3698	-	-	3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities	6257	6241	1	-	15
Budownictwo Construction	23701	23164	-	-	494
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	51902	50794	4	13	1085
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	9397	9206	-	-	191

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne do działu „Rynek pracy. Pracujący”, ust. 11; według siedziby zarządu jednostki.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes to the chapter „Labour market. Employment”, item 11; by seat of management of unit.

TABL. 4 (76). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		zatrudnieni na podsta- wie sto- sunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	osoby wykonujące pracę na- kładczą outworkers	agenci agents	właściciele, współwłaści- ciele i bezpłat- nie pomaga- jący członko- wie rodzin owners, co- -owners in- cluding con- tributing family workers
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	4040	3891	-	-	149
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	6735	6718	-	-	17
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5199	4808	-	377	14
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4627	4619	-	-	8
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	5257	5195	2	-	60
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ...	10118	10069	-	-	49
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	30364	30362	-	-	2
<i>Public administration and defence; compulso- ry social security</i>					
Edukacja	55478	55460	-	-	18
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	36852	36678	-	-	174
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5846	5844	-	-	2
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	542	522	-	-	20
<i>Other service activities</i>					

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne do działu „Rynek pracy. Pracujący”, ust. 11; według siedziby zarządu jednostki.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes to the chapter „Labour market. Employment”, item 11; by seat of management of unit.

TABL. 5 (77). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	342057	364630	368675	T O T A L
sektor publiczny	162491	147650	144693	public sector
sektor prywatny	179566	216980	223982	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3426	2989	2981	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł.....	121819	120372	121658	Industry
górnictwo i wydobywanie	1133	1721	1807	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	109285	108340	109818	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	6190	4185	3823	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja ^Δ	5211	6127	6210	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	15813	21199	23071	Construction
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	40693	51578	50096	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazy- nowa	12157	8721	9079	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ..	2584	3895	3647	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	1888	4619	6485	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	5807	4658	4736	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3712	4132	4406	Real estate activities
Działalność profesjonalna, nau- kowa i techniczna	4154	4714	5029	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	9053	9926	10106	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe za- bezpieczenia społeczne	27336	31449	30619	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja.....	55109	54690	54787	Education
Opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna	34088	36265	36125	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4246	4979	5325	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa ...	172	444	526	Other service activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących; bez zatrudnionych za granicą, patrz uwagi ogólne do działu „Rynek pracy. Pracujący”, ust. 11.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons as well as entities of the budgetary sphere regardless of the number of employees; excluding persons employed abroad, see general notes to the chapter „Labour market. Employment”, item 11.

TABL. 6 (78). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI ^a
Stan w dniu 31 XII
FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pełnozatrudnieni ^b Full-time employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time employees	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM 2005	327810	148936	21666	12839
TOTAL 2010	349857	160518	22629	13901
..... 2011	350176	160370	23351	14396
sektor publiczny public sector	132125	85784	13797	9494
sektor prywatny private sector	218051	74586	9554	4902
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	2786	611	540	116
Przemysł Industry	119921	31669	2934	1316
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	1805	222	18	11
przetwórstwo przemysłowe..... manufacturing	108417	28684	2676	1183
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	3657	1513	41	19
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	6042	1250	199	103
Budownictwo Construction	22196	1939	968	359
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	48545	24888	2249	1439
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	8944	1035	262	111

^a W głównym miejscu pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne do działu „Rynek pracy. Pracujący”, ust. 11; według siedziby zarządu jednostki. ^b Do 2008 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo.

^a In main workplace; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes to the chapter „Labour market. Employment”, item 11; by seat of management of unit. ^b Until 2008 excluding seasonal and temporary paid employees.

TABL. 6 (78). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI ^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT ^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pełnozatrudnieni ^b Full-time employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time employees	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	3393	2381	498	354
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>				
Informacja i komunikacja	6205	1982	513	144
<i>Information and communication</i>				
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	4670	3667	138	103
<i>Financial and insurance activities</i>				
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	4283	2219	336	140
<i>Real estate activities</i>				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4936	2299	259	170
<i>Professional, scientific and technical activities</i>				
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ..	9029	2948	1040	549
<i>Administrative and support service activities</i>				
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ...	29203	17399	1159	675
<i>Public administration and defence; compulso- ry social security</i>				
Edukacja.....	46022	35956	9438	6690
<i>Education</i>				
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	34928	28471	1750	1271
<i>Human health and social work activities</i>				
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4676	2656	1168	886
<i>Arts, entertainment and recreation</i>				
Pozostała działalność usługowa	439	250	83	65
<i>Other service activities</i>				

^a W głównym miejscu pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne do działu „Rynek pracy. Pracujący”, ust. 11; według siedziby zarządu jednostki. ^b Do 2008 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo.

^a In main workplace; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes to the chapter „Labour market. Employment”, item 11; by seat of management of unit. ^b Until 2008 excluding seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 (79). **PRZYJĘCIA DO PRACY^a**
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
			kobiety women	podejmujący pierwszą pracę persons starting work for the first time	zmieniający pracę changing work	powracający z urlopów wychowawczych ^b persons re- turning from child-care leaves ^b	
OGÓŁEM	2005	68377	23765	11912	35196	1675	20,7
TOTAL							
	2010	62628	22066	9553	32945	1334	17,9
	2011	73527	25626	10879	47615	1120	20,8
sektor publiczny..... public sector		12044	6653	2128	7613	223	8,8
sektor prywatny..... private sector		61483	18973	8751	40002	897	28,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Agriculture, forestry and fishing		357	113	89	220	4	12,4
Przemysł..... Industry		27091	6944	3982	18099	432	22,5
górnictwo i wydobywanie..... mining and quarrying		305	36	47	219	1	17,4
przetwórstwo przemysłowe..... manufacturing		25864	6667	3780	17350	424	23,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply		157	47	28	94	3	4,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities		765	194	127	436	4	12,7
Budownictwo..... Construction		8863	444	1222	5381	56	38,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		13223	6321	2104	8496	307	27,1
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage		1972	199	258	1267	8	22,1

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych; do 2008 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne do działu „Rynek pracy. Pracujący”, ust. 11; według siedziby zarządu jednostki. ^b Do 2008 r. dane z osobami na urlopach bezpłatnych.

^a Data concern full-time paid employees; until 2008 excluding seasonal and temporary paid employees, excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes to the chapter „Labour market. Employment”, item 11; by seat of management of unit. ^b Until 2008 including persons on unpaid leaves.

TABL. 7 (79). **PRZYJĘCIA DO PRACY^a (dok.)**
HIRES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podejmu- jący pierwszą pracę persons starting work for the first time	zmienia- jący pracę changing work	powracający z urlopów wychowaw- czych ^b persons re- turning from child-care leaves ^b	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	902	597	198	472	25	26,2
Informacja i komunikacja Information and communication	1580	582	233	1299	9	26,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities	489	319	125	228	12	10,4
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	935	585	160	723	6	22,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	962	365	222	530	12	20,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ .. Administrative and support service activities	6185	2164	214	4180	16	65,8
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ... Public administration and defence; compulso- ry social security	3899	1875	738	2508	61	12,9
Edukacja..... Education	3353	2584	451	1996	60	7,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	2710	2107	749	1469	101	7,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	889	356	124	664	11	20,4
Pozostała działalność usługowa Other service activities	117	71	10	83	-	23,2

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych; do 2008 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne do działu „Rynek pracy. Pracujący”, ust. 11; według siedziby zarządu jednostki. ^b Do 2008 r. dane z osobami na urlopach bezpłatnych.

^a Data concern full-time paid employees, until 2008 excluding seasonal and temporary paid employees, excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes to the chapter „Labour market. Employment”, item 11; by seat of management of unit. ^b Until 2008 including persons on unpaid leaves.

TABL. 8 (80). **ZWOLNIENIA Z PRACY^a**
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termination rate in %
			kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		prze- niesieni na eme- ryturę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację retired or granted pension due to an in- ability to work or due to rehabi- litation	korzysta- jący z ur- lopów wy- chowaw- czych ^b taking child- -care leaves ^b	
				przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
O G Ó Ł E M	2005	63791	22632	10091	5083	3990	2881	18,9
TOTAL	2010	57473	20266	8786	4340	2288	1330	16,4
	2011	70053	24492	8443	4836	3062	1135	19,8
sektor publiczny..... public sector		13204	7012	1320	347	1692	225	9,7
sektor prywatny private sector		56849	17480	7123	4489	1370	910	26,0
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Agriculture, forestry and fishing		378	131	35	8	22	3	13,2
Przemysł Industry		24868	6884	3530	1808	982	357	20,7
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying		249	16	29	9	24	1	14,2
przetwórstwo przemysłowe..... manufacturing		23648	6522	3366	1731	797	346	21,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply		292	179	77	11	69	6	7,5
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities		679	167	58	57	92	4	11,3
Budownictwo..... Construction		9352	422	803	482	185	43	40,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		11930	5776	1990	1436	192	375	24,2
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		1914	177	319	163	119	22	21,2

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych; do 2008 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodar-
czych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne do działu „Rynek pracy. Pracujący”, ust. 11; według siedziby
zarządu jednostki. ^b Do 2008 r. dane z osobami na urlopach bezpłatnych.

^a Data concern full-time paid employees, until 2008 excluding seasonal and temporary paid employees, excluding
economic entities employing up to 9 persons; see general notes to the chapter „Labour market. Employment”, item 11; by
seat of management of unit. ^b Until 2008 including persons on unpaid leaves.

TABL. 8 (80). **ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)**
TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwol- nień w % Termin- ation rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment con- tract		prze- niesieni na eme- ryturę, rentę z tytułu niezdol- ności do pracy, rehabili- tację retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabili- tation	korzysta- jący z ur- lopow wy- chowaw- czych ^b taking child- -care leaves ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	831	568	158	129	8	31	23,9
Informacja i komunikacja Information and communication	1305	471	123	105	6	9	21,8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities	408	263	82	43	36	14	8,6
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	850	446	129	66	73	10	20,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	718	270	115	103	62	11	15,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ .. Administrative and support service activities	6267	2092	244	119	65	15	66,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ... Public administration and defence; compulso- ry social security	4501	2179	153	67	477	58	14,9
Edukacja..... Education	3427	2497	466	65	484	70	7,2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	2638	1983	241	230	304	104	7,2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	487	226	40	8	44	11	11,1
Pozostała działalność usługowa Other service activities	179	107	15	4	3	2	35,1

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych; do 2008 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo, bez podmiotów gospodar-
czych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne do działu „Rynek pracy. Pracujący”, ust. 11; według siedziby
zarządu jednostki. ^b Do 2008 r. dane z osobami na urloпах bezpłatnych.

^a Data concern full-time paid employees, until 2008 excluding seasonal and temporary paid employees, excluding
economic entities employing up to 9 persons; see general notes to the chapter „Labour market. Employment”, item 11; by
seat of management of unit. ^b Until 2008 including persons on unpaid leaves.

TABL. 9 (81). **ABSOLWENCI PODEJMUJĄCY PIERWSZĄ PRACĘ^a**
SCHOOL LEAVERS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem — absolwenci szkół Of total number — school leavers			
			wyższych tertiary	policealnych i średnich zawodowych post-secondary and secondary vocational	liceów ogólnokształcących general secondary	zasadniczych (zawodowych) basic vocational
OGÓŁEM 2005	10420	4315	2918	3603	1231	2668
TOTAL						
2010	7608	3023	2652	2321	955	1680
2011	8559	3304	3080	2651	945	1883
sektor publiczny..... public sector	1748	1137	1193	336	129	90
sektor prywatny..... private sector	6811	2167	1887	2315	816	1793
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Agriculture, forestry and fishing	76	26	41	29	1	5
Przemysł..... Industry	3169	689	829	1127	320	893
górnictwo i wydobywanie..... mining and quarrying	24	4	3	13	1	7
przetwórstwo przemysłowe..... manufacturing	3010	652	782	1077	306	845
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	27	7	11	8	2	6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	108	26	33	29	11	35
Budownictwo..... Construction	859	70	168	234	60	397
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	1622	867	399	686	272	265
Transport i gospodarka magazynowa..... Transportation and storage	234	54	47	69	23	95

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych; do 2008 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne do działu „Rynek pracy. Pracujący”, ust. 11; według siedziby zarządu jednostki.

^a Data concern full-time paid employees; until 2008 excluding seasonal and temporary paid employees, excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes to the chapter „Labour market. Employment”, item 11; by seat of management of unit.

TABL. 9 (81). **ABSOLWENCI PODEJMUJĄCY PIERWSZĄ PRACĘ^a (dok.)**
SCHOOL LEAVERS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem — absolwenci szkół Of total number — school leavers			
			wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawodo- wych post- -secondary and sec- ondary vocational	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasadni- czych (zawodo- wych) basic vocational
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	130	82	40	57	12	21
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja	195	68	109	37	34	15
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	115	79	84	14	13	4
<i>Financial and insurance activities</i>						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	91	39	38	18	20	15
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	195	88	128	32	7	28
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ..	205	53	26	50	58	71
<i>Administrative and support service activities</i>						
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ...	559	340	348	123	59	29
<i>Public administration and defence; compulso- ry social security</i>						
Edukacja.....	363	281	293	28	24	18
<i>Education</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	647	515	467	137	28	15
<i>Human health and social work activities</i>						
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	89	50	63	9	13	4
<i>Arts, entertainment and recreation</i>						
Pozostała działalność usługowa	10	3	-	1	1	8
<i>Other service activities</i>						

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych; do 2008 r. bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne do działu „Rynek pracy. Pracujący”, ust. 11; według siedziby zarządu jednostki.

^a Data concern full-time paid employees; until 2008 excluding seasonal and temporary paid employees, excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes to the chapter „Labour market. Employment”, item 11; by seat of management of unit.

TABL. 10 (82). **MIEJSCA PRACY WOLNE I NOWO UTWORZONE**
JOB VACANCIES AND NEWLY CREATED JOBS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs				
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which va- cancies – newly created jobs	z liczby ogó- łem w jednost- kach o liczbie pracujących powyżej 9 osób of total num- ber in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w je- dnostkach o liczbie pra- cujących powyżej 9 osób of which in entities em- ploying more than 9 persons
OGÓŁEM 2010 TOTAL	1560	317	1056	23673	15258
2011	2124	529	1571	23094	15166
sektor publiczny public sector	353	23	.	3128	.
sektor prywatny private sector	1771	506	.	19966	.
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Agriculture, forestry and fishing	2	-	2	228	52
Przemysł Industry	520	237	474	7447	5440
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	1	-	1	87	51
przetwórstwo przemysłowe..... manufacturing	503	234	461	7103	5189
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	3	2	1	59	47
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities	13	1	11	198	153
Budownictwo Construction	530	-	492	3186	1953
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	436	199	79	5173	3279
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	57	-	34	804	282

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABL. 10 (82). **MIEJSCA PRACY WOLNE I NOWO Utworzone (dok.)**
JOB VACANCIES AND NEWLY CREATED JOBS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs				
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which va- cancies – newly created jobs	z liczby ogół- em w jednost- kach o liczbie pracujących powyżej 9 osób of total num- ber in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w je- dnostkach o liczbie pra- cujących powyżej 9 osób of which in entities em- ploying more than 9 per- sons
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	4	-	4	780	257
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	46	1	46	216	107
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	30	18	18	203	133
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	57	-	47	256	172
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16	-	16	852	380
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ..	26	10	18	610	528
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ...	201	16	196	786	754
<i>Public administration and defence; compulso- ry social security</i>					
Edukacja.....	34	6	28	1213	1027
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	103	15	91	805	547
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	24	1	24	316	175
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	38	26	2	219	80
<i>Other service activities</i>					

^a W ciągu roku.

^a During the year.

Bezrobocie Unemployment

TABL. 11 (83). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS
JOB OFFERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	SPECIFICATION
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS				
Bezrobotni zarejestrowani	163956	142263	146208	Registered unemployed persons
mężczyźni	76330	68904	68805	men
kobiety	87626	73359	77403	women
Oferty pracy ^a	41016	57481	42554	Job offers ^a
Bezrobotni na 1 ofertę pracy	436	148	152	Unemployed persons per a job offer
W % OGÓŁU BEZROBOTNYCH IN % OF TOTAL UNEMPLOYED PERSONS				
Dotychczas niepracujący	28,7	26,8	26,1	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	3,3	2,6	2,3	Terminated for company reasons
Posiadający prawo do zasiłku	11,0	14,5	14,1	Possessing benefit rights
Pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	52,4	37,4	41,6	Remaining unemployed more than 12 months
W % IN %				
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b	18,5	15,4	15,5	Registered unemployment rate ^b

^a W ciągu roku. ^b Patrz uwagi ogólne do działu „Rynek pracy. Bezrobocie”, ust. 2.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year. ^b See general notes to the chapter „Labour market. Unemployment”, item 2.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 12 (84). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI^a**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED
FROM UNEMPLOYMENT ROLLS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	151774	174505	155543	Newly registered unemployed persons
z liczby bezrobotnych:				of number of unemployed persons:
Kobiety	69415	80784	72417	Women
Dotychczas niepracujący	54378	54878	44798	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	2751	2786	2727	Terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani	158111	174186	151598	Persons removed from unemployment rolls
z liczby bezrobotnych:				of number of unemployed persons:
Kobiety	70512	78583	68373	Women
Z tytułu podjęcia pracy	69648	71738	71161	Received jobs

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 13 (85). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	2005		2010		2011	
	ogółem <i>total</i>	w tym ko- biety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym ko- biety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym ko- biety <i>of which women</i>
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>						
OGÓŁEM TOTAL	163956	87626	142263	73359	146208	77403
WEDŁUG WIEKU <i>BY AGE</i>						
24 lata i mniej <i>and less</i>	41050	21876	34837	17613	34775	18146
25—34.....	51899	29955	43916	24800	45578	26699
35—44.....	37187	21086	27860	15510	28740	16358
45—54.....	29053	13511	25959	12689	25699	12752
55 lat i więcej..... <i>and more</i>	4767	1198	9691	2747	11416	3448
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA <i>BY EDUCATIONAL LEVEL</i>						
Wyższe..... <i>Tertiary</i>	10224	6968	16608	11271	18781	13149
Policealne oraz średnie zawodo- we..... <i>Post-secondary as well as voca- tional secondary</i>	40571	25313	35979	20815	37325	22204
Średnie ogólnokształcące..... <i>General secondary</i>	12601	9340	14737	9774	15388	10430
Zasadnicze (zawodowe)..... <i>Basic vocational</i>	57652	27021	43892	18961	44223	19292
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe..... <i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>	42908	18984	31047	12538	30491	12328

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 13 (85). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2011	
	ogółem total	w tym ko- biety of which women	ogółem total	w tym ko- biety of which women	ogółem total	w tym ko- biety of which women

WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{ab}
BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^{ab}

3 miesiące i mniej	33837	14316	41715	18389	36513	15477
<i>months and less</i>						
3— 6.....	22388	11619	23438	12338	23553	12350
6—12.....	21882	11124	23916	12146	25256	13536
12—24.....	22858	12135	26250	13798	28583	16181
Powyżej 24 miesięcy	62991	38432	26944	16688	32303	19859
<i>More than 24 months</i>						

WEDŁUG STAŻU PRACY^b
BY WORK SENIORITY^b

Bez stażu pracy	47117	27819	38115	21906	38168	22617
<i>No work seniority</i>						
Ze stażem pracy:						
<i>With work seniority:</i>						
1 rok i mniej.....	22516	13326	20908	11866	22276	12711
<i>and less</i>						
1— 5.....	32947	16155	31173	15299	32204	16717
5—10.....	22106	11596	17757	8969	18571	9554
10—20.....	25341	13870	19591	10049	19921	10315
20—30.....	12450	4628	11736	4471	11722	4578
powyżej 30 lat	1479	232	2983	799	3346	911
<i>more than 30 years</i>						

^a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. ^b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3—6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a From the date of registering in a labour office. ^b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3—6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 14 (86). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	SPECIFICATION
Podejmujący zatrudnienie przy pracach interwencyjnych.....	5768	4064	2843	<i>Persons undertaking employment in intervention works</i>
w tym kobiety.....	2954	2270	1651	<i>of which women</i>
Podejmujący zatrudnienie przy robotach publicznych	3212	4745	1339	<i>Persons undertaking employment in public works</i>
w tym kobiety.....	1443	1691	510	<i>of which women</i>
Rozpoczynający szkolenie.....	6123	10181	3087	<i>Persons starting training</i>
w tym kobiety.....	2460	4040	1020	<i>of which women</i>

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 15 (87). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY**
LABOUR FUND EXPENDITURES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł		w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	258,5	615,7	371,8	100,0	T O T A L
w tym:					of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	129,0	197,6	184,3	49,6	Unemployment benefits
Szkolenia.....	6,2	17,7	5,6	1,5	Training
Prace interwencyjne.....	16,6	22,6	18,2	4,9	Intervention works
Roboty publiczne.....	15,1	35,1	9,2	2,5	Public works
Środki na podjęcie działalności gospodarczej	13,2	79,1	29,0	7,8	Means for undertaking economic activity
Stypendia za okres szkolenia i stażu u pracodawcy	38,2	152,9	72,1	19,4	Scholarships for a training and an internship period with the employer

Źródło: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Source: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 16 (88). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym w wypadkach Of which in				Z liczby ogółem – w wypad- kach cięż- kich	
		śmier- telnych fatal acci- dents	powodujących niezdolność do pracy accidents resulting in an inability to work			Of total number – in seri- ous acci- dents	
			1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more		
OGÓŁEM	2005	3384	19	20	895	2234	36
TOTAL	2010	3539	9	47	1016	2197	29
	2011	3838	19	43	1158	571	25
sektor publiczny		1347	7	.	.	.	3
public sector							
sektor prywatny		2491	12	.	.	.	22
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.		64	-	-	15	8	1
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		1477	5	12	468	234	15
Industry							
górnictwo i wydobywanie		30	-	-	6	5	-
mining and quarrying							
przetwórstwo przemysłowe.....		1296	5	11	410	205	14
manufacturing							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		61	-	-	20	12	-
electricity, gas, steam and air conditioning supply							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		90	-	1	32	12	1
water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities							
Budownictwo		473	6	13	142	69	6
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		404	1	5	123	56	-
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		180	4	-	49	26	2
Transportation and storage							

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 16 (88). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym w wypadkach Of which in				Z liczby ogółem – w wypad- kach cięż- kich Of total number – in seri- ous acci- dents
		śmier- telnych fatal acci- dents	powodujących niezdolność do pracy accidents resulting in an inability to work			
			1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more	
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	29	-	-	11	5	-
Informacja i komunikacja Information and communication	16	-	-	3	1	-
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa..... Financial and insurance activities	28	-	2	14	1	-
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	52	-	1	15	11	1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	31	-	-	6	5	-
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ .. Administrative and support service activities	106	-	2	28	19	-
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ... Public administration and defence; compulso- ry social security	202	2	-	65	33	-
Edukacja..... Education	215	1	3	68	20	-
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	497	-	3	135	75	-
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	37	-	1	11	2	-
Pozostała działalność usługowa Other service activities	27	-	1	5	6	-

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 17 (89). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a**
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
EVENTS AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agricul- ture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo con- struc- tion	handel; napra- wa po- jazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka magazy- nowa transporta- tion and storage	opieka zdrowot- na i po- moc społecz- na human health and social work activi- ties	
			razem total	w tym przetwó- rstwo przemy- słowe of which manu- facturing					
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY EVENTS CAUSING INJURY									
OGÓŁEM TOTAL	2005	3384	52	1549	1411	280	277	185	443
	2010	3539	59	1333	1176	385	436	113	460
	2011	3838	64	1477	1296	473	404	180	497
w tym: of which:									
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami che- micznymi		121	2	64	58	15	7	4	12
Persons contacting with electrical current, temperature, hazardous substances and chemical prepara- tions									
Zderzenie z/uderzenie w nierucho- my obiekt		914	12	306	247	102	79	61	128
Persons colliding with/struck by a stationary object									
Uderzenie przez obiekt w ruchu		846	16	371	325	152	104	37	55
Persons struck by a moving object									
w tym przez spadający obiekt		370	8	173	158	66	46	13	18
of which by a falling object									
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym		625	7	325	302	59	95	9	42
Persons contacting with a sharp, rough, coarse object									
Uwięzienie, zmiżdżenie		248	4	152	143	32	25	4	18
Persons trapped, crushed									
Obciążenie fizyczne lub psychiczne		430	1	118	104	47	54	20	60
Persons under physical or mental stress									
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia		90	7	14	7	2	4	22	25
Persons suffering aggression from person or animal									

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 17 (89). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY ^a (dok.)**
EVENTS AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agriculture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo con- struc- tion	handel; napra- wa po- jazdów samo- chodo- wych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka magazy- nowa transpo- ration and storage	opieka zdrowot- na i po- moc społecz- na human health and social work activi- ties
			razem total	w tym przetwó- rstwo przemy- słowe of which manu- facturing				
OGÓŁEM 2005	6274	78	3134	2878	611	492	293	663
TOTAL								
2010	6945	127	2932	2636	844	822	221	759
2011	7440	114	3072	2720	1098	780	321	781
w tym: of which:								
Niewłaściwy stan czynnika material- nego Inappropriate condition of material objects/agents	761	10	380	317	121	81	16	58
Niewłaściwa organizacja: Inappropriate organization of:								
pracy..... work	374	4	191	177	77	49	10	19
stanowiska pracy..... work post	362	2	139	122	71	38	17	58
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym Absence or inappropriate use of material objects/agents	542	2	253	219	110	65	24	34
Nieużywanie sprzętu ochronnego..... Not using protective equipment	92	1	43	36	25	8	5	2
Niewłaściwe samowolne zachowa- nie się pracownika..... Inappropriate wilful employee action	494	5	268	237	57	58	20	23
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b Inappropriate mental-physical condi- tion of employee ^b	163	1	54	53	27	12	9	6
Nieprawidłowe zachowanie się pra- cownika Incorrect employee action	3960	68	1603	1460	563	409	162	397

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by, i.a.: sudden action, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 (90). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1272	1235	1195	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne.....	8	1	4	of which fatal accidents
Wydarzenia powodujące urazy:				Events causing injury:
upadek osób	630	685	664	persons falling
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	88	81	98	persons hit or crushed by falling objects
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środki transportu w ruchu	22	15	13	persons run over, hit or caught by moving means of transport
pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	175	165	167	persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	106	67	64	persons hit, crushed or bitten by animals
działanie:				influence of:
skrajnych temperatur	19	15	9	extreme temperatures
materiałów szkodliwych	3	1	3	hazardous materials
inne wydarzenia	229	206	177	other events

TABL. 19 (91). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Grand total		Zagrożenie związane Hazard connected with					
				ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous condi- tions		z maszynami szczególnie nie- bezpiecznymi particularly dan- gerous machinery	
		ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors
		na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed							
OGÓŁEM	2005	118	82	77	50	26	19	15	13
TOTAL	2010	99	77	60	46	25	21	14	10
	2011	94	73	60	46	21	18	13	10
sektor publiczny		68	56	36	27	27	26	4	4
public sector									
sektor prywatny		101	78	67	51	19	15	15	11
private sector									
w tym: of which:									
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		91	69	22	13	35	35	34	21
Agriculture, forestry and fishing									

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons.

TABL. 19 (91). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie związane Hazard connected with					
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions		z maszynami szczególnie nie- bezpiecznymi particularly dan- gerous machinery	
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynni- ków of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Przemysł..... Industry	147	114	100	77	27	22	20	15
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	73	72	34	33	38	38	1	1
przetwórstwo przemysłowe..... manufacturing	157	119	109	83	26	20	22	16
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air con- ditioning supply	68	62	28	25	33	31	7	7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywa- cja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	89	79	37	29	37	36	15	14
Budownictwo Construction	55	43	25	17	20	18	11	8
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	19	18	12	11	3	2	5	4
Transport i gospodarka magazy- nowa Transportation and storage	95	81	23	12	72	68	-	-
Informacja i komunikacja Information and communication	-	-	-	-	-	-	-	-
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	16	13	16	13	-	-	-	-
Edukacja..... Education	7	7	7	7	-	-	-	-
Opieka zdrowotna i pomoc społecz- na..... Human health and social work ac- tivities	37	24	25	14	12	10	-	-

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons.

TABL. 20 (92). **CHOROBY ZAWODOWE^a**
OCCUPATIONAL DISEASES^a

CHOROBY	Liczba przy- padków <i>Number of cas- es</i>	DISEASES
OGÓŁEM 2005	90	TOTAL
..... 2010	51	
2011	53	
Pylce płuc	2	<i>Pneumoconioses</i>
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli z trwa- łym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc	-	<i>Chronic obstructive bronchitis which causes air- flow limitation</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	2	<i>Chronic diseases of vocal organ related to exces- sive vocal effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie dzia- łania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	2	<i>Malignant neoplasms induced by human carcino- gens present in work environment</i>
Choroby skóry	4	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane spo- sobem wykonywania pracy	3	<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwo- wego wywołane sposobem wykonywania pracy	6	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem	8	<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear type</i>
Zespół wibracyjny	-	<i>Vibration syndrome</i>
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	1	<i>Diseases of visual system induced by physical, chemical or biological agents</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich na- stępstwa	25	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

^a Choroby zawodowe podano zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (Dz. U. Nr 105, poz. 869); nowa lista chorób obowiązuje od 3 VII 2009 r.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

^a Occupational diseases are given in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 30 VI 2009 (Journal of Laws No. 105) item 869; the new list of the diseases has been operative since 3 VII 2009.

S o u r c e: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 21 (93). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilak- tyczne <i>Preven- tive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżyw- cze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short- time work</i>	Dodat- kowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnie- nia wynika- jące z pra- cy w szcze- gólnych warunkach lub w szcze- gólnym charak- terze <i>Entitlements arising from work in particular conditions</i>
OGÓŁEM	2005	21622	71518	4058	31191	2270	3612	38719
TOTAL	2010	23429	56977	1881	18436	1606	3304	284
	2011	20372	51093	2184	17229	2042	2054	312
sektor publiczny		5730	13834	1102	6083	1464	1597	130
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		14642	37259	1082	11146	578	457	182
<i>private sector</i>								
w tym: <i>of which:</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		1248	1222	-	60	-	-	-
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		13011	34626	2037	14792	936	475	191
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie		660	3504	-	574	-	1	5
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe		9218	27576	1020	11343	919	368	119
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		1646	1361	830	2000	12	102	17
<i>electricity, gas, steam and air con- ditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywa- cja ^Δ		1487	2185	187	875	5	4	50
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>								
Budownictwo		4504	6901	108	359	4	9	20
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ		527	3698	19	563	27	26	-
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>		960	1011	20	1344	10	1032	21
Informacja i komunikacja		35	164	-	26	-	35	1
<i>Information and communication Real estate activities</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activi- ties</i>		73	3372	-	85	1065	469	72

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern entities employing more than 9 persons.

TABL. 22 (94). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH^aOCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Liczba świadczeń Number of benefits		Koszt świadczeń ^b The cost of benefits ^b		Średni koszt świadczeń ^c Average cost of benefits ^c	
		razem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	razem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	razem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations
OGÓŁEM	2005	965	937	2099	1953	2175	2084
TOTAL	2010	1282	1237	3162	2979	2466	2408
	2011	1297	1265	3456	3238	2665	2560
sektor publiczny		401	392	958	905	2390	2307
public sector							
sektor prywatny		896	873	2498	2334	2788	2673
private sector							
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		28	28	71	71	2543	2543
Agriculture, forestry and fishing							
Przemysł		643	632	1730	1581	2690	2502
Industry							
górnictwo i wydobywanie		9	9	17	17	1833	1833
mining and quarrying							
przetwórstwo przemysłowe		566	555	1550	1402	2739	2526
manufacturing							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		22	22	48	48	2196	2196
electricity, gas, steam and air conditioning supply							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		46	46	115	115	2491	2491
water supply; sewerage, waste management and remediation activities							
Budownictwo		171	170	675	672	3946	3954
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		134	125	264	254	1972	2029
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		37	35	123	120	3314	3437
Transportation and storage							
Informacja i komunikacja		10	9	19	13	1930	1422
Information and communication							
Edukacja		16	16	32	32	2013	2013
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		256	248	537	490	2097	1974
Human health and social work activities							

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W tysiącach złotych. ^c W złotych na 1 świadczenie.

^a Data concern entities employing more than 9 persons. ^b In thousands of PLN. ^c In PLN per 1 benefit.